

Malfa ar peefuhitschanu par pasti:	
Ur Peelikumu:	par gadu 2 rhl. 7 sap.
bef Peelikuma:	par gadu 2 " "
Ur Peelikumu:	par $\frac{1}{2}$ gadu 1 " 40 "
bef Peelikuma:	par $\frac{1}{2}$ gadu 1 " "
Ur Peelikumu:	par $\frac{1}{4}$ gadu — " 90 "
bef Peelikuma:	par $\frac{1}{4}$ gadu — " 70 "

Matthias **S**imeonis.

38. gada-gahjums. — Mažjas Beesis isnahki ir teis pa nedeku

No. 27.

Sestdeent, 3. julijsâ. p

1893.

Mahjas Weesj ar Peelikunni war pastellet un fludina
un Stabu elu stubri un Jagodlin lga pahrb., pee leelâ pun
pahrdotawâ; us Katrinas dambha: R. Upit matrial-prefse
R. Kaminius lga dshereenu pahrb., Tilitu elâ Nr. 2 un R.
G. G. Trej un dehla lgu grabm. pahrd.; **Nuisené**: J. Ulfis
Talsos: H. Lyw lga grabm. pahrd. un bibliotekâ un J. h

**Var eevehribu Latweescheem un jo
sewischki zeenijameem „Mahjas Weesa“
laftajeem un laftojom.**

Taisni lihds ar scho prsgadu — ar pirmo julijsu „Mahjas Weefis” ussāk sawu trihēdesmit astoto gada gahjumu (tas eesohla išnāt 1. julijsā 1856. g.). Schiņis gadds, kamēr „Mahjas Weefis” apzeemo Latvijas sehtas, dauds kas pahrgosījies un tapis zitads muhsu tehwijā. Kahda milsu starpiba starp Latweescheem toreis, kad „Mahjas Weefis” eesahla sawu goitu, un tagad! Naw leedsams, ka Latweeschi turibas un jo f ewišchli išglichtibas finā spehruschi milsu solus us preelschu. Ari „Mahjas Weefis” zil spehdanis strahdajis, tautas kreetnos zenteenus un mehrkus weizindams. Lai nu „Mahjas Weefis” turpmal wehbandus leelakā mehra waretu isplatit un wairot garagaišmu starp Latweescheem, tos peerwest pee paistahwigas domu darbibas, lai tee spehiu atsit kas derigs un kas nederigs, tad „Mahjas Weesa” isdeweis un atbilstigais redaktors naw taupijis ne puhlu, ne isdewumu, lai eeguhu jo kreetnus spehlus pee lihds-strahdaschanas, kas tam ari pilnigi isdeweis, tā ka anises fatus us preelschu buhs teescham teizams. „Midseneeks un Lauzineeks” turpmal tilai kahdds retds eewehrojamds atgadijeendls satilfees; to weetā tilks wairak eewehrotas fainneezes un seltenes, kucām tilks pasneegti daschadi fainneezibas padomi par ehdeenu isgatawošchanu, daschadeem zepumeem, dahrja augludrigu isleetošchanu, kā ari dailuma lopšchanu, krahchnu tautas un gju gliju ar gebrku išgatamošchanu u t. t. — Gribam sawām zeenijamām saſitajam pasneeg tilai tohdus padomus, kas daudstārt ismehginot par derigeem israhdijusches, pee tam weenlahrschi un nepagēr bandus laika un isdewumu, bet labuma finā tomēr pāhrspēj komplizetos un dahrgos isgatawojumus. Gribedami „Mahjas Weesa” Peelikumu padarit par ihsti mielu beedri un padoma deweju muhsu nama mahtem un dailojām seltiem, mehs tanī us preelschu ari wairs ne-eeweetosim referatus par teesu prahvam (tos šchad un tad eeweetosim paschā „Mahjas Weesi”), bet to weetā gahdasim par kobiligeem un interesanteem stābstieem.

Tahlat eevehrodami, la Latweeschu lablahjib
dibinajas us semkopibas pamata, mehs, pabalstiti na
eevehrojamieem spehleem, neaismirfisim scha pamata
bei pasneegsim weegli saprotamus, muhsu apstahkkeem
neemehrotnig roftus nar semkopibu. Lai tas buht

Dəfəhədi rəsiti.

**Var meschonu garigo d'shiwi un
d'shiwes eeskateem.**

Pebz flayenà dadas pehtneela un etnologa, Londonas universitatis wizepresidentia Lebola (John Lubbock) apzerejuma „The origin of civilisation and the primitive condition of man”

Basit pascham fewi un sawu apkahrini ir katra
isglijhtota zilwela un isglijhtotas tautas peenahkums,
— un la to pandā, par to pehz eespehjas jaruhpejas.
Mums jaepasibstas ar zilwezes gara darbibu un
prahita attihstibū no pat winas eesahkuma — un
jaluhlo isdibinat schahs gara darbibas zehloni. U
reis zilweze naw tituse pee teem apbrihnojameem gara
darbibas panahkumeem, kahdus mehs tagad redsam
un kuras isleetojam daschadām wajadsibam. Til
nias pa masam, soli pa solam, gruhti zihndamias
un pahwaredama doschus pretigus schlehrschlus
tagadeja isglijhtota zilwezes dala nahluje pee milsi
geem sinibas isgudrojumeem, augsteem literaturaas
raschojumeem un apbrihnojameemi mahkflas isstrah-
dajumeem. Tagadejas neisglijhtotas un meschonigas
tautas mums rahda to gara stahwolli, kahdā ir ta
gabejas ziwilisetas tautas atradushas sawos behr
nibas gadds. Tadel mums jaluhlo zil ne zil eepa
sihtees un ispehitt schahs meschonu tautas, to gar
un prohta darbibu, lai no ta mahzitos labaki pasi
paschi fewi, tagadejas isglijhtotas tautas un attih-
stibas periodes (laikmeins), pa kureem attihstita zil
weze aissneeguse apbrihnojamo gara un prahita if

vilnigā mehrā sajneedsams, tad wajadfigee soli schāt
sind̄ jau ir sperti. Tad apzerot to, ka sevischki po-
pulari sinatnissi raksti jo lelā mehrā weizina išgħihi-
bas un gara gaismas išplatisħan, meħs zejtija-
meem lafitajeem katra numerā pañneegsim weegli
saprotamus un turlat̄ stingri sinatniss rakstus is-
daschadeem finib⁹ arodeem. Kats par sewi sapro-
tams, ka dabas sinatnem, là tas muħsu deenās —
dabas sinatnu laikmetā, nepeezeeschami wajadsigs, tilks
eerahdita pirmà weeta. Schee raksti noderes ihpaċchi
muħsu jaunakajai, waitak iſgħiħtotai paċċufsei, kā:
skolotajeem, rakstuweđejeem, saimeneeku deħleem, bet
ari muħsu wideju un augħiż kolu mahżelleem, là ari
pat studijas beigu scheem par derigu laika kawelli un
pamahgi. Bes tam ari tilks ġahdat⁹ par labeeem,
kodoligeem eewadrafsteem par daschadeem swarigeen
jautajeeneem un atgħidjeeneem tillab is- muħsu paċċu
d'sħiews un atgħidjeeneem, là ari is-notifumeem ahr-
semes. Lai waretti pasit sawu teħwju, tad ari ne-
peezeeschami japasisti ahrsemes un to daschadā kustiba
un zihni, kandek ahrsemju politikas nodata tilks jo-
ruhpigi wadita. Ka „Mahjas Weesa“ isidweja un
atbildigà redaktora zeribas, ka tas eesp̄is iſpildit schos
noluhlus un ajsnejt spraustos meħekku, dibinatas,
nar ko schaubitees, kad meħs til apdomajam un ee-
weħrojam, ka „Mahjas Weesa“ jaunee liħdsstrahd-
neeli teżżami spehli is-daschadeem finib⁹ arodeem, kā:
dabas sinatnem, medijinas (ahrstnezzibas), semkopibas
jurisprudenzijas (teefu leetam), filologijas (walodnezz-
ibas) u. t. t. Starp jaunajeem liħdsstrahdneeleem
buhtu ihpaċchi peeminami: doktors Valod s (liħds-
strahdnekk nee Kreml, Jeelds statistika) un geor-
lektilas, kas ari ahrsemes zaour sawiem ralfeem if-
pelniżees attsinib⁹ un eewehrihu, doktors Baron s,
doktors Veldaus, cand. phil. Brunneneks,
advokats Kalnins, rakstnekk N. Libels (Għe-
doni), stud. chem. Mengels, stud. phil. orient.
P. Schmidts, muħsu pañi stamais kritikis Teodors
u. d. — Tad wehl sevischki japeenin, ka „Mah-
jas Weesa“ redakċija liħds ar pirmo juliu sch. g-
eestħajjees Dr. philos. P. Salits. Gewehrojot
schos spehlu, là ari Peterburgas, Maskawas u. d.
zitu Latweeschu studentu pedalisħan, pee „Mahjas
Weesa“ zenteen weizina sħanas, meħs neħħabamees,
ka „Mahjas Weesi“, kas stingri ajsħaħwes Latwe-
eschu tautas labumu, turpmal buhx isħti miħlsx un
patihklams wees fis-Satva.

glihtibas lähwoll. To eewe hrodams, vasneedsu zeen. lafitajem un laipnajäm lafitajam lähdus eewe hroju- mus par daschu meschona tautu garigu darbibu un eeslateem par dabas parahdijumeem un ziwilisetu tautu iloudrejumeem.

I.

Daschi eewe hrojami zelotaji un pehneeli pasneefs interesantas sinas par to, ka meschoni loti bishstotees no nosotografeschanas (nogihmeschanas). Pehz to apleezinajumeem gandris wisi meschoni us zilweka nobildeschonu raugas loti balsigi un stipri sargas notahs ka no mehra jeb kahdas zitas bishstamas fehrgas. Wini sajut wisleelakas bailes, kad tos nobildet. Jo leelaka lihdsiba originalam ar kopiju (nogihmeyumu), jo sklikti tam, no ka ta nonemta; jo wairak dzhlywibas satur gihmetne, jo wairak tahs, — pehz meschonu domam, — nonemts no originala. Bit wifai Indijani baidas, ka winus nenosotografetu, to leezina feloschs atgadijeens. Neis zelotajs Kjens (Kano), gribedams akratitees no dascheem Indija-neem, las usbahsdamees to apgruhtinoja, peedraudeja tos nobildet, — un ko dara Indijani? Tee winu atstahja meerä un dewäss, zil ahtri ween ware dami, projam. Kad zelotajs Kjellins (Cathlin) mums si pastahstii kahdu jozigu un tuerlat bhdigu atgadijeenu, karsch jo gaischi tehlo meschonu mahntizigos eeskatus schaï leeta. Neis tos nosotografesjis kahda Indi-a-neeschu wirsaishcha gihmi no fahneem — „profilä“, t. i. til weenu gihmija pust. Tikkids Indijani to pa manija, tee fahla usbudinatees un israhdit sawu ne-meeru. „Kader gan winsch naw ussikhmejis otrac gihmija puses?“ jautaja balsigi Indijani. „Muhks wirsaitis Matotschiga (ta nosauza wirsaiti) tak ne-

pahrdotawā pē
Nr. 11; Abgelska
terial-prefchū pahrdasnitā
itūs; pifschūs, lā: *S*rg lga Peterfon lga pahrdotawā; *Walskā*
H. Aluman un *zold* Nr. 10, m. pahrdotawās; *Bauskā*: *H. A*
fawem zeen. *G* Peterfon lgm, flolotajeem un pagasta skrihi
zu grahm. pahrdotawās; *mahitajeem*, *flolotajeem*

opibas isskahde.

Ari schogad numu 3766 melsch muhs aifwissina ja us Zehsim — us iu at Isskahdes komitejas naiga darbiba ari schustir nefuse bagatus auglus un ar preeku war lees" be la semkopibas isskahschu idea atraduse augligu spra i weenumēr wairak attihstas ur peenemas spehla k. Starp isskahditeem preefesch-meteem galwenako wee. eenem raga lopi un sirgi, kuri ir ihstenibā isskahdes hamats. Gowju lopi bija isskahditi "leela daudsumā," pawisam ap 250 (242) numuru (pret 200 numureem isg. gadā) un pa leelakai dalai no leelgrunteneekem; masgrunteneeki ture-preti bija isskahdijuschi tilai 11 gowju lopus, kas zaur to isskaidrojams, ka gowjkopiba, ja ar to grib nodar-botees leelaka mehrā, pagēr leelus naudas upurus. Kas turpreti us sirgeem ateezas, tad no 121, zil to bija pawisam, masgrunteneeku sirgu bija 78 un leel-grunteneeku 43; ari sirgi, starp kureem fastopams ne masums loti skaitu, schogad bij tituschi isskahditi leelaka skaita nelā pehrn. Altu bija isskahdits pa-wisam 18, zuhku 44, sunu 17. Putnu nodala bija druzsin tāhda kā pawahja, lai gan to pabalstija Rīgas „Putnkopibas beedriba“ isskahdidama daschus jo skaitus elsemplarus „Pelingas pihlu“, fudraba paduanu u. t. t. Japeemin, kā schogad isskahde truhla daschi industrijas isgatawojumi, kas pehrngad tur bij eeraugami, bet to teesu mehs schogad dabujamjo ispreezaees par mahjas industrijas, jewijski see-weeschi rotu darbu isskahdajumeem. — Ari Rīgas Mihgrahwo Höslingera jaunās superfossatu fabrikas Hartamojumus te eeraudsījam; topot il Rīgas Vonom-sumas lovn lehbes, sahgs u. t. t. Maschinu no-dala bij atrodamas isskahdīas leetas no Widseimes laukhainneeku sabeedribas „Paschpalidsiba“ un no van Dyl'a firmas. „Paschpalidsiba“ beedriba bes-tam wehl bija isskahdijuse daschadus moderneezibas isgatawojumus. Kronbergs is Bauskas bij isskahdīis arklus, Nuls is Rīgas wehtijamās maschinās. Tam-sihdsigu paschpagatawotu wehtijamū maschinu isskah-dīis ari Preedits no Raunas. Dalkinus isskahdīis Galinsch no Ramkas; bet ar noschehlojschanu jašala, ka mehs schoreis welti raudsijamees pehz teizamajeem Honk firmas (Rīgā), tā nosaultajeem ūsupa teege-keem. — Bischkopibas nodala schogad bija dauds kuplaka nelā gadu cepreesch. Leescham japreezajas, la bischkopibai arweenu wairak peegreesch ewehribas. Isskahditaji, pa leelakai dalai Rīseneeli — Kurpnec un Laks ķgi. — kas bija isskahdīuschi weselu faimi —

kad nar bihjees baltojam raudsitees taisni azis un
waigā!" Scho atgadijenu few par labu isleetoja
lahds Matotschigas eenaidneels, sobojoschi peeshme-
dams: „Angleets talchu sin, ka tu es til pussilweks,
luht tadel wiasch ari til ussikhmejis weenu gihmja
pusi, itin labi sinadams, ka otha nekam neder."
Lahds isskaidrojums nodereja par divlaujas eemesu
starp abeem wadoneem. Nabaga Matotschiga tila
noschauts, pee kam lode it la par spichti bij lekruje
taisni to gihmja pusj, kura nebij nonemta. Slave-
nois fibena nowedaja atradejs Franklins stahsta, ka
Seemele Amerikas Indijani turpreti loti zeenot bildes,
kurām, pehz winu domam, peemihtot burwigs spehls.
Borno (Borny) salas eedishmotaji attal loti baido-
tees, ka tos nenobildejot. Wini teizot, „ka tas scheem
nepatihkot, un esct ari pretiigs scho deewibai Scheichu,
tayez ka tas grehks." Gers A. de Brulz (Brooks)
sala, ka sawā zelokumā pa Grenlandiju un Laplan-
diju tas eewehejoris, ka meschoni eedomajotees foto-
grafijas aparata redsam lahdu burwigu spehlu dar-
bojamees, kad tee redhot kaut ko nobildejam — us-
nemam — un pastahsta mums schahdu jozigu at-
gadijenu: „Reis pee manis eenāk lahds jauns Lap-
landeets, kas bija atraujis no Utlenas, Hammers-
festā, — tam bij eegrivejes eepasihtees, ka Anglis-
dīshwo. Isdsehris glahsi fibhā, winsch jutās la
mahjās. Es nu panehmu fibhuli un eesahlu jauno
Laplandeeti ussikhmet. Peepeschi tas uslez lahjās,
paker zepuri un, ne wahrda neteigis, grib tuhdat
dotees projam. Man ar tukla palidisibū isdewas, ijs-
simat tahdas peepeschas aiseehanas zehloni. Lap-
landeets, luht, bij pamanijis, ka es to ussikhmeju un
tas bihjās, ka zaur to nedabutu no wina spehla un

Wachas Beesit teek l'sbotz festbeeenam na
vliet. 8 fahlot.

Makfa par fludkaaschanu:
par weenäs flejas smalku ralstu (Petit)-
rindu, jeb to weetu, lo taahda rinda eenem.
makfa 8 lap.

Revalīja un ekspedīcija Rīgā,
Ernšti Plates grāmatu- un bilschu-
bruslatarovā un burtu-leetuviņā pēc Pētera
baņinjā.

slaweno Butlerowa glahschu sitropu — ar wišam biten,
kā ari „Drawneeks“ dasčadus biskopibas daiktus
un par wišam leetam ſauvus medus wihius. Tas
buhtu ihss pahrlats par ſchagada Zehſu ſemkopibas
iſſtahdi. Iſſtahde, kura latrā ſinā ſauzama par
iſdewuſchoſ un kuplu, tila pee ſtaifa laika attlahta
ſeſideen, 26. junijā, pulſten 10 riħā, no iſſtahdes
komitejas preekschneeka von Blanlenhagena. Muſika
iſpehleja „tautas himni“ un iſſtahdes telpas driħſi
ween pildijas ar weſeem no tuveenes un tahleenes.
Lai gan pimo deenu leetis ſchab un tad ſtipri uſſija,
ja reiſ pat ar ſtipru kruſu, tad tomēr tam wiſam
it kā par ſpihti, apmelletaju ſlaitis ſneebſas pahri
par 800. Otrā iſſtahdes deena pagahja bes leetus,
lai gan debes̄ bija paſtahwigi apmahkuſes, un ap-
melletaju bija wairak par tuhlikoſchu. Svehideenā
Zehſu iſſtahdi ari apmelleja Wina ekelenege Widſemes
gubernatora īgs. — Widſemes lopu aiffarbiſas
beedriba, kā pehn, tā ari ſhogad bija dahninajuse
preeksch iſdaliſchanaſ ſtarb labalajeem lopkopejeem
„judraba godalgas“. Kā „lopū aiffarbiſas beedribas“
reprezentanti bija eeraduſches: preekſchneeks mah-
tajs M. Werbatus, preekſchneela weetneeks hoſtats
Wahrhufens un preekſchneezibas lozelliſ general-
agents Augſburg fungi. Mehſ wehlejamees, kant
Zehſu iſſtahdes komitejai ari materialā ſinā buhtu
kreetni panahkumi bijuſchi, jo no ta' tak atlaraſ tiep-
maks Zehſu iſſtahſchu liltens. Un latrā, kant ruhp
muhiu ſemkopibas attihſtiba, kā ſtakhu Baltijas
lablahiſibas pamats, war tifai wehleeteſ, lai jo beežchi
muhiu tehwija titku iſriħkotu ſemkopibas iſſtahdes
un lai zabs buhtu aifween jo kuplas un labi ap-

En — *Isam* *sawam* *jeen.* *Istaham* *Zehra*
istahde — *lgu* *litii.*

- Par sirgeem:

 - 1) Jānis Čepelefs Jaun-Vēdolga par lehvi „Marta“ leelo domeini ministrija sudraba medali.
 - 2) Barons Krūderis Schimultsčs par lehvi „Māris“, 6 gadi iezu, sudraba medali no jahtimo strau lehvnijas valdes.
 - 3) Jānis Struža Wilseneeschu Regumčs par lehvi „Meijs“ 3 gadi iezu, valsts lehvnijas sudraba medali un 50 rbi. no Vidzemēs muischniežibas.
 - 4) Peteris Kalnīnsč Rūgas Baunes par ehrseli „Dūls“ 4 gadi iezu, valsts lehvnijas mājo fide. med. un 50 rbi. no Vidzemēs muischniežibas.
 - 5) Jānis Dācis Bejurēnsč par lehvi „Jela“ 4 gadi iezu, ekonomišķas societates sudraba med. un 25 rbi. no Vidzemēs muischniežibas.
 - 6) Matīss Baltārs Saitāvās Leimēschnečs par 4 gadi iezu ehrseli domeini ministrija bronsa medali un 15 rbi. no Vidzemēs muischniežibas.
 - 7) Dahvis Leimanis Bēmju Jaun-Bāhnenčs par 3 gadi iezu lehvi „Māja“ 50 gadi lehvnijas bronsa med. un 15 rbi. no Vidzemēs muischniežibas.

eespaida, läs tam kaitetu. Tadet tas ne par lo neat-
lahwa sevi nogihmet, eekam us to nebuhschot isda-
bujis no sawa saimneela atkauju. Schim libhfigu
atgadijenee peedfishwojis ari zelotais Elliss pee Ma-
dagaskaras salas eedfishwotajeem. Redksam, la me-
schonu tautas raugas us nobilbeschamu lä us lahdus

Sie auf reif war und fert nunmehr?

Reis kahdās loti gresnās dsihres, kuras Egiptes karaleene Kleopatra bij isrihlojuse Romeetim Anto- nijam (weenam no trijeem Romaas konfuleem, wald- neekeem) par godu, — stahtsa Romeeschu wehstur- neels Plinijs, — ta saderejuse ar Antoniju, ta us reis isdserschot par desmit miljonu festerziju (ap kahdu miljonu rubulu). Wisseem dsihru dalibneekeem tas islizees neiispildams un ne-eespehjams. Bet lo dora Kleopatra? Ta nonem weenu auskaru no ausim, kura atradusēs kahda no wišleelakām un sfaistakām juhras pehrlem (5 milj. festerziju wehrtibā) eemest to laufa ar etiki, un tad, kad pehrle isklusufe, isdsers scho lausejumu ar weenu mallu. Plauks, kuesch bijis eezelts par deribu isschlöhreju, isslaidrojis, ta Kleo- patra winnejuse deribas un aiturejis to no otrās pehrles iskauſeschanas, lo Kleopatra patlaban grive- juse eemest tahdā pat ſchlödrumā. — Schis nostäfts nav nemas til pasakains, ta tas isleekas, jo Plinijs wehsta, ta Oktawijjs atrabis otru slaveno pehrli Kle- opatras maniu krahtuve, kureu tas lizis pahrimihlet un istaifit auskarus, ar kureem ispuschlojis Panteonā Weneras (Greku sfaistuma deeweetes) tehlu. M. J.

